

H09 -
1994

H O L N D

OPERA • MUZIEK • THEATER • DANS

F S T V L

JAARVERSLAG 1994

Boekmanschting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

: 7.09): 792: 792.8: 705.1: 792.5: (792.621): (060.555):

INHOUDSOPGAVE

blad

Bestuursverslag

Inleiding	1
Bestuur	6
Organisatie	10
Accountantsverklaring	12
Jaarrekening	
Balans per 31 december 1994	13
Exploitatierekening 1994	15
Toelichting op de balans	16
Toelichting op de exploitatierekening	20

BESTUURSVERSLAG

Inleiding

Ook het Holland Festival 1994 mocht zich verheugen in een grote publieke belangstelling. De record zaalbezetting van 1993 (91%) werd dit jaar weliswaar niet gehaald, maar dat neemt niet weg dat ongeveer 51.000 bezoekers (vorig jaar 60.408 maar exclusief het filmprogramma en ditmaal ook zonder de 9.000 bezoekers van het RAI-concert dat werd geannuleerd) en een zaalbezetting van 85%, tot tevredenheid kunnen stemmen. Uitverkochte voorstellingen waren *Falstaff* (10x), *Don Giovanni* (2x), *Noach* (5x), *The Death of Oedipus/ Wolvendorp* (3x), *The Man Who* (7x), *Winterreise I* (1x), Nederlands Kamerkoor (1x) en het Portret van Guus Janssen (1x). Vrijwel alle voorstellingen waren goed tot zeer goed bezocht met uitzondering van het concert door de Deutsche Kammerphilharmonie; dat was daarom zo jammer omdat dit orkest, ook bij het Mondriaan-programma van het Nederlands Dans Theater, zich heeft onderscheiden door schitterende prestaties; zelden klonk een orkest zo goed in de orkestbak van Het Muziektheater als dit ensemble! Onverwachte tegenvallers qua publieke belangstelling waren Chaussons *Le Roi Arthur* en de fascinerende twintiger jaren opera *Maschinist Hopkins*. In beide gevallen ging het om onbekende werken én eerste uitvoeringen in Nederland. De NOS Televisie heeft dit jaar voor het eerst het optreden van John Eliot Gardiner geregistreerd en uitgezonden: een ver doorgevoerde semi-scenische uitvoering bleek heel wel geschikt voor het medium televisie; 240.000 mensen keken naar de alom geprezen voorstelling van Mozarts *Don Giovanni*.

Tot de hoogtepunten van het Holland Festival moeten gerekend worden:

- . *Rijkemanshuis* van O'Neil, een productie van het Zuidelijk Toneel en het Holland Festival; de grote verrassing van dit jaar. Ivo van Hove en zijn acteurs zijn er in geslaagd van dit moeilijk speelbare stuk een onvergetelijke voorstelling te maken;
- . *Don Giovanni* van W.A. Mozart door solisten en de English Baroque Soloists, het Monteverdi Choir onder leiding van John Eliot Gardiner;
- . *Noach* van Guus Janssen, een geslaagde poging tot integratie van mise-en-scène, beeld, tekst en muziek;
- . *The Death of Oedipus/Wolvendorp* van Qu Xiaosong en Guo Wenjing, twee Chinese kameropera's waarbij vormgeving en regie prachtig aansloten bij de deels zeer verfijnde, muzikale en dramatische eigenschappen van de muziek van beide componisten;
- . *The Man Who*, Peter Brooks in heel Europa geprezen, diepzinnige voorstelling over neurologiepatiënten met vier fabuleuze acteurs.
- . *Ocean*, het laatste, grote project van Merce Cunningham en John Cage.

Opmerkelijke gebeurtenissen waren vervolgens de concerten met hedendaagse Chinese muziek, het concert door het Asko Ensemble onder leiding van Riccardo Chailly, Klangforum Wien met Zenders bewerking van Schuberts *Winterreise*, *Antonius und Cleopatra* door het Berliner Ensemble en de eenmalige uitvoering van de opera *Maschinist Hopkins* van Max Brand.

Een grote verrijking van het Festival-programma betrof het uitgebreide filmprogramma in het Filmmuseum: elf films van Peter Brook als aanvulling op de voorstelling van *The Man Who*, zeven films van Merce Cunningham, zeven maal *Hexagon* en het uitgebreide programma 'Stemmen van de 20ste eeuw' onder de titel *Classique en images*. De publieke belangstelling voor een aantal van deze onderdelen was verrassend groot. Vast staat dat de samenwerking met het Filmmuseum zal worden gecontinueerd.

Het zogenaamde randprogramma bestond dit jaar opnieuw uit inleidingen (12x), nabesprekingen/ontmoetingen (13x), welke plaatsvonden op diverse locaties van de betreffende voorstellingen. Ongeveer 1200 bezoekers toonden hiervoor belangstelling.

Thema's

De programmering van het Holland Festival 1994 stond onder meer in het teken van een verschijnsel dat de laatste jaren steeds meer belangstelling heeft van componisten van onze tijd, te weten de kameropera. In feite was opera als genre dit jaar een zwaartepunt binnen de muziekprogrammering. Zo waren er de premières van twee Nederlandse en twee Chinese muziektheaterwerken.

In zekere zin als pendant van de kameropera stond in de muziekprogrammering het kamerensemble centraal. Daarbij waren er twee thematische uitgangspunten: de nieuwste muziek van een jongere generatie Chinese componisten en het verschijnsel 'bewerkingen'. De politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in de Chinese Volksrepubliek hebben ertoe geleid dat we ons nu een beeld kunnen gaan vormen van een voor ons grotendeels onbekende en gesloten muziekcultuur. Wat het fenomeen 'bewerking' betreft: Bruno Maderna's visie op Monteverdi's opera *Orfeo* behoorde naast Hans Zenders bewerking van Schuberts *Winterreise* tot de meest in het oog springende curiosa op dit terrein.

Opera/muziektheater

Dit programma-onderdeel bestond uit een negental muziek-dramatische werken, te weten Monteverdi's *Orfeo*, in een weliswaar interessante, maar nogal omstreden bewerking van Bruno Maderna; vervolgens een voortzetting van de in 1990 gestarte, nog steeds zeer succesvolle cyclus Mozartopera's onder leiding van John Eliot Gardiner met *Don Giovanni*, twee maal in een semi-scenische opvoering, voor een uitverkocht huis en alomtgeprezen als het hoogtepunt van de cyclus; verder *Le Roi Arthur*, Chaussons nog nooit eerder in Nederland uitgevoerde opera in coproductie met de Matinee op de Vrije Zaterdag en, eveneens voor de eerste maal in Nederland, *Maschinst Hopkins*, een zogenaamde 'Zeitoper' van de totaal vergeten componist Max Brand (1896-1980), een van de meest in het oog springende verrassingen van dit Festival.

De Nederlandse Opera presenteerde in het kader van dit festival een tweetal producties, te weten Verdi's meesterwerk *Falstaff* met het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van Riccardo Chailly in een zeer kritisch ontvangen regie van Lluís Pasqual, alsmede de eerste opera van Guus Janssen, *Noach*, geregisseerd door Pierre Audi in een ontwerp van Karel Appel.

Allerwege werd deze produktie met groot enthousiasme ontvangen en het mag opmerkelijk worden genoemd dat alle vijf voorstellingen volledig waren uitverkocht.

Dit laatste gold overigens ook de beide Chinese kameropera's *The Death of Oedipus* van de sedert enkele jaren in New York wonende componist Qu Xiaosong, en *Wolvendorp* van de in Beijing wonende Guo Wenjing, beide produkties kwamen tot stand in samenwerking met het Nieuw Ensemble. De opera's als zodanig en de uitvoering ervan ontlokten zowel bij pers als publiek grote bijval; opmerkelijk waren de enceneringen van Mark Timmer (met Jeroen Henneman als ontwerper) en Gijs de Lange (in een ontwerp van Paul Gallis).

De vierde kameropera betrof Rob Zuidams eersteling op dit terrein, *Freeze*, geschreven in opdracht van Werner Henze, directeur van de Münchener Biennale; deze produktie kwam tot stand in samenwerking met het Staatstheater Braunschweig (vier voorstellingen), Münchener Biennale (drie voorstellingen) en het Holland Festival (drie voorstellingen).

Het in 1993 aangekondigde beleid inzake het zelf produceren van voornamelijk muziekdramatische produkties, is in 1994 ruimschoots gerealiseerd. Van de zeven eigen produkties waren er drie geënceneerd; één produktie werd in semi-scenische vorm gepresenteerd en drie werken werden concertant uitgevoerd. Verschillende buitenlandse festivals toonden belangstelling voor overname van de Chinese kameropera's. Het in internationaal verband coproduceren van met name Nederlandse muziekdramatische werken zal ook in de toekomst een belangrijke beleidsdoelstelling zijn.

Muziek

Een van de rode draden in de festivalprogrammering was 'de bewerking'. Maderna bewerkte Monteverdi (*Orfeo*), Stravinsky bewerkte zichzelf (*Concertino*) maar ook Gesualdo (*Monumentum pro Gesualdo*) en Hans Zender gaven hun visie op de liedcomponist Schubert (*Winterreise*). Al deze bewerkingen en 'bewerkingen' markeerden verschillende punten op de glijdende schaal tussen de uitersten van de zo notengetrouw mogelijke transcriptie aan de ene kant en de vrije fantasie aan de andere kant. Verbindend thema van een aantal Festival-concerten was de vraag naar de bestaanbaarheid van het 'origineel'. Heeft het muzikale kunstwerk als compromis tussen verbeelding en werkelijkheid niet per definitie het karakter van een bewerking? De originele Monteverdi, de originele Bach, de originele Schubert, de originele Stravinsky: bestaan ze eigenlijk wel?

In het kader van deze thematiek waren er concerten door het Schönberg Ensemble tezamen met het Nederlands Kamerkoor onder leiding van Frans Brüggen met werken van Bach/Stravinsky, Bach/Schnebel en Alexander Knaifel (wereldpremière).

Vervolgens het Radio Kamerorkest onder leiding van Frans Brüggen (eveneens een programma rondom Stravinsky, maar ook met werken van Rameau en Schütz), het Nieuw Sinfonietta Amsterdam met bewerkingen van Henze (C.Ph.E. Bach en Wagner) en Adams (Liszt en Busoni) alsmede Klangforum Wien onder leiding van Hans Zender met Schuberts *Winterreise*, 'Eine Komponierte Interpretation für Tenor und Kleines Orchester'.

Ten slotte mag het optreden van Tabea Zimmermann (altviool) en Peter Härtling (recitant) en Hartmut Höll (piano) niet onvermeld blijven met Schuberts *Winterreise* in een bewerking voor recitant, piano en altviool. De enige originele *Winterreise* werd uitgevoerd door Mitsuko Shirai (sopraan) en Hartmut Höll (piano).

Verder een prachtige uitvoering (onder zeer grote belangstelling) van *Lagrime di San Pietro* van Orlando di Lasso door het Nederlands Kamerkoor onder leiding van Paul van Nevel. Riccardo Chailly dirigeerde het Asko Ensemble met werken van Rihm, Varèse, Stravinsky, Nono en Francesconi; in de Ijsbreker vonden twee componistenportretten plaats van Rob Zuidam en Guus Janssen; beide componisten stonden centraal als operacomponist en de beide Ijsbreker-concerten waren bedoeld als een nadere kennismaking met dit tweetal.

Zowel het Nieuw Ensemble, het Radio Kamerorkest als de Deutsche Kammerphilharmonie hadden zich op de nieuwe Chinese muziek geconcentreerd met diverse werken van zeven verschillende componisten. Mede door de nieuwe politieke lijn die Deng Xiaoping inzette na de Culturele Revolutie (1966-1976), heeft de nieuwe muziek in China een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Na een lange periode van onderdrukking meldden in 1978 zeventienduizend cultuurhongerige jonge Chinezen zich bij het conservatorium van Peking. Onder hen Tan Dun, Qu Xiaosong, Guo Wenjing en Chen Qigang. Ze verslonden alles wat er aan partituren, platen en banden uit het Westen binnendruppelde en begonnen driftig te experimenteren. Verbazingwekkend snel kwamen ze tot een eigen stijl, die gekenmerkt wordt door een even authentieke als gedurfde expressiviteit, een ongekende evocatie van de stilte, een sterk theateraal element en een zekere exotiek.

Theater

De aangekondigde voorstelling *Philoktetes Variaties* in een regie van de Nederlander Jan Ritsema moest als gevolg van het overlijden van de grote Amerikaanse acteur Ron Vawter worden afgelast. Er waren zeven uitverkochte voorstellingen van het Parijse 'Centre International de Créations Théâtrales' met *The Man who* van Peter Brook, een noviteit voor ons land, want nooit eerder kon het Nederlandse theaterpubliek kennis maken met het werk van deze grote theatervernieuwer. Hetzelfde gold in feite voor Peter Zadek; deze belangrijke en dikwijls zeer omstreden theaterreus was slechts één maal eerder in Nederland, in 1966, toen zijn *Voorjaarsontwaken* (Haagse Comedie) een jubelend onthaal kreeg in de pers. Zijn nieuwste Shakespeare-enscenering, *Antonius und Cleopatra*, werd dit maal in de pers met gemengde gevoelens ontvangen, waarmee niet is gezegd dat deze voorstelling geen indruk zou hebben gemaakt.

Daarentegen waren de persreacties op O'Neills *Rijkemanshuis* door het Zuidelijk Toneel, in een regie van Ivo van Hove, over vrijwel de hele linie zeer lovend. Deze sterke voorstelling met belangwekkende acteurprestaties van Warre Borgmans, Chris Nietvelt en Katelijne Damen behoorde tot de beste van het afgelopen seizoen.

Ten slotte presenteerde Toneelgroep Amsterdam in samenwerking met het Stedelijk Museum *Sweeney Astray*, een theaterproductie naar een idee van de Amerikaanse beeldend kunstenares Joan Jonas, die tevens als regisseur optrad.

Dans

In samenwerking met de Cunningham Dance Foundation, het KunstenFESTIVALdesArts te Brussel en de Koninklijke Muntchouwburg presenteerde het Holland Festival *Ocean*, een nieuw grootschalig dansproject op basis van een concept van John Cage en Merce Cunningham, dat vier maal in een goed bezocht Muziektheater werd uitgevoerd. Voor deze gelegenheid was het Muziektheater omgebouwd tot een soort arena; de 112 musici vormen een grote cirkel rondom het publiek. In het algemeen werd deze anderhalf uur durende voorstelling van deze zeer invloedrijke 'vader van de hedendaagse dans' met grote waardering ontvangen.

Naast Cunningham waren er bijdragen van het Nederlands Dans Theater (een zogenaamd Mondriaan-programma met choreografieën van Jiří Kylián en Hans van Manen) en het Nationale Ballet, dat tezamen met het Holland Festival een opmerkelijk project presenteerde waarbij vier jonge choreografen en vier jonge componisten hebben samengewerkt aan vier nieuwe choreografieën; de speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerde muziek werd uitgevoerd door het Asko Ensemble.

Film

Naast het complete filmoeuvre van Peter Brook en een groot aantal films van Merce Cunningham vertoonde het Nederlands Filmmuseum in coproductie met het L'Auditorium Musée du Louvre en het Holland Festival *Classique en images, stemmen van de twintigste eeuw*. Hierin passeerden grote stemmen van de liedkunst, opera en operette uit deze eeuw in veelal uniek en onbekend materiaal de revue.

In samenwerking met Allegri Films, NOS TV en het Holland Festival werd voor het eerst *Hexagon* aan het publiek voorgesteld. In deze film werden zes hedendaagse Nederlandse componisten aan zes Nederlandse regisseurs gekoppeld met als doel de relatie tussen klank en beeld te onderzoeken en uit te diepen.

Jeugd

Traditiegetrouw presenteerde het Holland Festival ook in 1994 een jeugdtheaterproductie, dit maal in samenwerking met het Speeltheater Gent. Het betrof de theatrale dansvoorstelling *Verliefd/Verloren* van choreograaf Ives Thuwis en regisseur Eva Bal.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur van de Stichting Holland Festival zag er als volgt uit:

Prof. dr. A. van der Zwan, voorzitter
Prof. L.C. van Zutphen, penningmeester
Ph. van Tijn, secretaris
Drs. K.M.T. Ex
F. de Ruiter

Het bestuur kwam in 1994 drie maal in vergadering bijeen en wel op 24 maart, 28 september en 10 november. Tot de belangrijkste aandachtspunten behoorden, naast programmering en budgettering, de volgende onderwerpen.

Samenstelling bestuur

In verband met het aftreden van een viertal bestuursleden in het jaar 1995 zal, teneinde de continuïteit in de bestuurssamenstelling niet in gevaar te brengen, in overleg met de belangrijkste subsidiënten worden gestreefd naar een meer gespreid rooster van aftreden. Hierop anticiperend heeft het bestuur zich beraden op een aantal voor te dragen kandidaten voor het voorzitterschap en de functie van secretaris die respectievelijk door de staatssecretaris van OCenW en door de gemeente Amsterdam moeten worden benoemd. Met beide subsidiënten heeft overleg plaatsgevonden. Dit overleg zal in 1995 worden voortgezet.

Opvolging directeur

Met de huidige directeur is indertijd overeengekomen dat, hoewel deze formeel een aanstelling heeft voor onbepaalde tijd, zijn mandaat afloopt op 1 oktober 1996, tenzij beide partijen alsnog anders overeenkomen. In de loop van 1995 zullen bestuur en directeur hieromtrent nader overleg plegen.

Subsidie gemeente Amsterdam

Naar aanleiding van meningsverschillen tussen de gemeente Amsterdam en het bestuur van het Holland Festival over de hoogte van het subsidie ná aflossing van de schuld die het Holland Festival tot en met 1994 aan de gemeente moest afbetalen, hebben bestuur en gemeente, ervan uitgaande dat in 1995 rekening moet worden gehouden met een subsidievermindering van 2,5 ton, nader overleg gevoerd over de vraag in hoeverre het mogelijk is de schade gedurende de huidige Kunstenplanperiode alsnog te beperken. Op aanraden van de wethouders van Financiën en Cultuur is contact gezocht met de belangrijkste politieke partijen, hetgeen heeft geleid tot een motie die voorzag in een extra bijdrage van de gemeente ad f 50.000,- voor het jaar 1995. Met betrekking tot het jaar 1996 zal tussen de gemeente Amsterdam en het Holland Festival opnieuw overleg plaatsvinden.

Met de wethouder van Economische Zaken zijn onderhandelingen gaande over de bijdrage van Amsterdam/EZ, groot f 100.000,-- welke door de voorganger van de thans zittende wethouder voor 1995 was ingetrokken, waarmee de totale subsidievermindering 3,5 ton bedraagt.

Hoofdsponsors

Koninklijke PTT Nederland (KPN) zal vanaf 1995 niet langer als hoofdsponsor van het Holland Festival optreden. Het hoofdsponsorschap van KPN omvatte een periode van vier jaar. Mede gezien het feit dat het een meerjarige overeenkomst betrof, is de steun van deze onderneming voor het Holland Festival een belangrijke factor geweest; wij zijn de directie van KPN hiervoor zeer erkentelijk. De reden waarom KPN het hoofdsponsorschap in 1994 wil afronden, is gelegen in het feit dat het sponsorbeleid van KPN erop is gericht om met enige regelmaat de bakens te verzetten. Overigens heeft KPN te kennen gegeven een betrokkenheid als (sub)sponsor te willen behouden. De gedachten gaan uit naar het mogelijk maken van een speciaal project in het kader van het Holland Festival.

Het verheugt bestuur en directie van het Holland Festival te kunnen melden dat met de Stichting VSB Fonds, een van de grootste particuliere fondsen in Nederland, een driejarige overeenkomst is gesloten. De Stichting VSB Fonds zal met ingang van 1995 de positie van de KPN overnemen en als hoofdbegunstiger van het Holland Festival optreden. Zowel in 1993 als 1994 heeft dit fonds Holland Festival-projecten gesteund, respectievelijk de opera *Antigone* van Ton de Leeuw en *The Man Who*, een theatervoorstelling van Peter Brook. De Stichting VSB Fonds verleent jaarlijks financiële steun aan honderden instellingen in ons land. Cultuurbehoud is daaronder een van de belangrijkste doelstellingen van dit fonds.

Bezoek buitenlanders

Met behulp van een omvangrijke steekproef (netto n=4.127) is vastgesteld dat het percentage buitenlanders bezoekers van de voorstellingen in het kader van het Holland Festival 8,58% bedraagt, hetgeen overeenkomt met ongeveer 4.360 personen. Worden alleen de eigen produkties in aanmerking genomen, dan komt dat percentage hoger uit, namelijk op 10,01% (was vorig jaar 8,09%). Het Holland Festival maakt haar pretentie, het zijn van een cultureel festival van internationale allure, dus zonder meer waar.

Opmerkelijk is het hoge percentage buitenlandse bezoekers bij de theatervoorstellingen: 15,37%. In lijn met de verwachtingen komt evenals vorig jaar duidelijk naar voren dat voorstellingen op weekenddagen, en meer in het bijzonder op zaterdagen, zich het meest in de belangstelling van het bezoek van buitenlanders mogen verheugen.

Tot slot blijkt het belangrijkste deel van de buitenlandse bezoekers woonachtig te zijn in onze buurlanden, hoewel het aandeel van de Belgische bezoekers wat lijkt terug te lopen. Verheugend is de groeiende bezoekersstroom uit de Verenigde Staten en Canada.

Financiën

a. eigen inkomsten/sponsors

Naast de vaste subsidies van de landelijke en stedelijke overheden, te weten het Ministerie van OCenW met een bedrag ad f 1.929.287,--, het Ministerie van Economische Zaken met een bedrag ad f 750.000,-- en de gemeente Amsterdam met een bedrag van f 872.680,--, kon het Holland Festival in 1994 over een substantieel bedrag aan eigen inkomsten beschikken. Naast een recette van ongeveer f 707.000,-- kwam een bedrag binnen van meer dan 1,4 miljoen gulden aan o.a. sponsorbijdragen (f 896.069,--), gelden van fondsen (f 350.000,--) en bijdragen van de Holland Festival Vriendenkring (f 160.000,--). Daarenboven was er een bijdrage aan radio-inkomsten van f 352.500,-- en televisie-inkomsten ad f 348.534,-- (dit laatste betrof de coproductie *Don Giovanni*).

De volgende sponsors steunden in 1994 het Holland Festival:

Koninklijke PTT Nederland NV, De Volkskrant b.v., Dommelsche Bierbrouwerij B.V., IBM Nederland N.V., B.V. Weekbladpers, Drukkerijen de Bussy Ellerman Harms bv, Audi/Pon's Automobielandel B.V., AVCB Verzekeringsgroep, I&O Automatisering.

Daarenboven werd het festival op incidentele basis gesteund door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Prins Bernhard Fonds en de Stichting VSB Fonds/VSB Bank.

De volgende bedrijven waren in 1994 lid van de Holland Festival Vriendenkring:

ABN Amro Bank NV, Alcatel Nederland bv, Amsterdam RAI, Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV, EOE-Optiebeurs, IBM Nederland NV, Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam, Koninklijke Ahold nv, Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB, Koninklijke PTT Nederland NV, De Nederlandsche Bank NV, Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij nv, NV Koninklijke BolsWessanen NV, Catchline, NOG Verzekeringen, Rabobank, SENS Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij.

b. eigen vermogen

Het jaar 1994 werd met een positief resultaat afgesloten waarmee, net als in 1993, het negatief eigen vermogen van het Holland Festival opnieuw kleiner is geworden. De bestemmingsreserve die in 1993 is gevormd, is in 1994 voor f 10.000,-- afschrijvingskosten automatisering aangesproken.

c. liquiditeit

Net als in 1993 is ook in 1994 sprake geweest van een gezonde liquiditeit.

d. investeringen

Geen.

De cijfers

In 1994 presenteerde het Holland Festival 29 afzonderlijke produkties, met een totaal van 81 voorstellingen. De totale stoelencapaciteit was ongeveer 60.000; het aantal bezoeken bedroeg 50.800 (inclusief de niet-eigen produkties). Dit komt overeen met een gemiddelde bezetting van 85%.

Onderverdeeld naar discipline ziet een en ander er als volgt uit:

Discipline	Produkties	Voorstellingen	Capaciteit	Bezoeken	Bez. %
Opera	9	26	30.892	28.545	92
Concerten/recitals	12	12	7.424	4.808	65
Dans	3	11	13.063	9.481	73
Theater	4	26	7.589	7.040	93
Jeugdtheater	1	6	1.080	926	86
Totaal	29	81	60.048	50.800	85

De organisatie

De programmamedewerkers Marc Jonkers (dans) en Elmer Schönberger (muziek) verlieten het Holland Festival respectievelijk per 1 augustus en 1 september 1994. Het bestuur heeft naar aanleiding hiervan besloten de aanstelling van eventuele opvolgers mede te bezien in het licht van de benoeming van een opvolger van de huidige directeur die, naar het zich laat aanzien, zijn functie bij het Holland Festival per 1 oktober 1996 zal neerleggen. Het is de opvatting van het bestuur en directie dat eventuele nieuwe programmamedewerkers moeten worden aangezocht door de nieuw te benoemen directeur en niet door een directeur die het Holland Festival binnen afzienbare tijd gaat verlaten.

Vanaf 1 januari 1994 en 1 augustus zijn respectievelijk Judith Dubbeld en Sigi Giesler in vaste dienst gekomen.

In 1994 hadden de volgende medewerkers een vast dienstverband:

1	Sylvia van Dijk	100 %	financiële administratie
2	Judith Dubbeld	95 %	secretariaat
3	Sigi Giesler	90 %	productie
4	Marc Jonkers	60 %	programmeur dans
5	Marja Molewijk	100 %	productie
6	Babs van Overbeek	100 %	pers
7	Saskia Roggeveen	73 %	publiciteit/kaartenbureau
8	Elmer Schönberger	40 %	programmeur muziek
9	Gabriëlle Schretzmeijer	100 %	financiële administratie
10	Monica van Steen	100 %	productie
11	Els Visscher	100 %	secretariaat
12	Jan van Vlijmen	100 %	directeur

In 1994 hadden de volgende medewerkers een tijdelijk of free-lance dienstverband:

Jacqueline Algra	publiciteit
Prya Dekker	systeembeheer
Joep Eijkemans	secretariaat
Louis Helmer	publiciteit
Peter Janssen	publiciteit
Marijke van der Kind	publiciteit/kaartenbureau
Henny Knap-Go	secretariaat/archief
Edith van Westerop	publiciteit

Voor en tijdens het Festival werd gedurende een korte periode een beroep gedaan op:

Caroline van Gastel

Patrick Hoogenberg

Sara Koolschijn

Monique Masselink

Marion Savenije

Dirk Schouten

Adriek Verhoef

Bernadette Vieverich (stage)

Jelbrich de Vries (stage)

Carly van Wiersum

en vele anderen.

Amsterdam, 31 maart 1995

Prof.dr. A. van der Zwan
voorzitter

Prof. L.C. van Zutphen
penningmeester

Ph. van Tijn
secretaris

Accountantsverklaring:

Wij hebben de jaarrekening 1994 van de Stichting Holland Festival te Amsterdam gecontroleerd.

Dit onderzoek is verricht in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlegrondslagen.

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel, dat deze jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting op 31 december 1994 en van het resultaat over 1994 en ook overigens in overeenstemming is met de Algemene Subsidiebepalingen ten behoeve van instellingen op het gebied van de kunsten.

Tevens delen wij mede, dat de Algemene Subsidiebepalingen ten behoeve van instellingen op het gebied van kunsten d.d 18 januari 1989 zijn nageleefd.

Bunders & Vermeulen,
Registeraccountants

A.C.P. Vermeulen, RA

Amsterdam, 31 maart 1995

J A A R R E K E N I N G

STICHTING HOLLAND FESTIVAL BALANS PER 31 DECEMBER 1994

ACTIVA	31/12/94 f	31/12/93 f
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Inventaris	14.919	22.204
Verbouwingskosten	9.754	17.452
Automatiseringskosten	54.881	75.612
	<hr/>	<hr/>
	79.554	115.268
	=====	=====
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen op subsidiënten	181.360	168.000
Debiteuren	196.636	99.808
Overige vorderingen	25.603	8.715
Overlopende activa	292.352	381.520
	<hr/>	<hr/>
	695.951	658.043
	=====	=====
LIQUIDE MIDDELEN	536.724	321.269
	=====	=====
TOTAAL ACTIVA	1.312.229	1.094.580
	=====	=====

STICHTING HOLLAND FESTIVAL BALANS PER 31 DECEMBER 1994

PASSIVA	31/12/94 f	31/12/93 f
EIGEN VERMOGEN		
Stichtingskapitaal	100	100
Exploitatietekort	-/- 514.282	-/- 1.411.603
Bestemmingsreserve	340.000	350.000
	<hr/>	<hr/>
	-/- 174.182	-/- 1.061.503
	=====	=====
SCHULDEN LANGE TERMIJN		
Leningen o/g	-	412.500
	=====	=====
SCHULDEN KORTE TERMIJN		
Leningen o/g	412.500	612.500
Schulden aan kredietinstellingen	22	-
Crediteuren	222.909	404.684
Overige schulden	159.494	211.068
Overlopende passiva	691.486	515.331
	<hr/>	<hr/>
	1.486.411	1.743.583
	=====	=====
TOTAAL PASSIVA	1.312.229	1.094.580
	=====	=====

STICHTING HOLLAND FESTIVAL EXPLOITATIEREKENING 1994

	HF Exploitatie 1994	HF Begroting 1994	HF Exploitatie 1993
BATEN			
Subsidies en bijdragen t.b.v. organisatie	3.551.967	3.551.680	3.534.857
Inkomsten uit manifestaties	3.468.076	3.136.000	3.689.246
Inkomsten uit publiciteit	157.138	109.000	146.151
Diverse baten	45.708	-	527.124
	-----	-----	-----
	7.222.889	6.796.680	7.897.378
	=====	=====	=====
LASTEN			
<u>Organisatiekosten</u>			
Personeelskosten	993.419	1.015.000	945.282
Verwervingskosten	156.844	185.000	129.135
Huisvestingskosten	101.827	99.000	94.218
Algemene bureaunkosten	268.709	250.000	240.886
Manifestatiekosten	3.943.023	3.750.000	4.338.028
Publiciteitskosten	755.371	755.000	727.543
Diverse lasten	106.375	55.000	396.674
	-----	-----	-----
	6.325.568	6.109.000	6.871.766
	=====	=====	=====
RESULTAAT 1994 resp. 1993	897.321	687.680	1.025.612
Bestemmingsreserve	-	-	-/- 150.000
	-----	-----	-----
In mindering op exploitatietekort	897.321	687.680	875.612

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 1994

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten met betrekking tot manifestaties worden toegerekend aan het festivaljaar waarin deze activiteiten plaatsvinden.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan uit drie categorieën. Deze categorieën betreffen de inventaris, waaronder de telefooncentrale en de telefax, de verbouwkosten en de automatiseringskosten.

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde c.q. kostprijs verminderd met de lineaire afschrijving op basis van de geschatte economische levensduur. De levensduur is geschat op 3, 5, 7 of 10 jaar.

	Inventaris	Verbouwings	Automat.	Totaal
	f	-kosten	-kosten	f
	f	f	f	f
Stand 1-1-94				
Aanschafwaarde	112.344	38.487	126.577	277.408
Cum.afschrijving	<u>-/- 90.140</u>	<u>-/- 21.035</u>	<u>-/- 50.965</u>	<u>-/-162.140</u>
Boekwaarde	22.204	17.452	75.612	115.268
Mutaties				
Investerings	2.384	-	3.619	6.003
Afschrijvingen	<u>9.669</u>	<u>7.698</u>	<u>24.350</u>	<u>41.717</u>
Netto mutatie	-/- 7.285	-/- 7.698	-/- 20.731	-/- 35.714
Stand 31-12-94				
Aanschafwaarde	114.728	38.487	130.196	283.411
Cum.afschrijving	<u>-/- 99.809</u>	<u>-/- 28.733</u>	<u>-/- 75.315</u>	<u>-/-203.857</u>
Boekwaarde	14.919	9.754	54.881	79.554
			31/12/94	31/12/93
			f	f

VLOTTENDE ACTIVA

VORDERINGEN OP SUBSIDIËNTEN

Gemeente Amsterdam	31.360	-
Gemeente 's-Gravenhage	-	8.000
Ministerie van Economische Zaken	150.000	150.000
HF-Vriendenkring	-	10.000
	<hr/>	<hr/>
	181.360	168.000
	=====	=====

	31/12/94 f	31/12/93 f
DEBITEUREN	196.636 =====	99.808 =====

OVERIGE VORDERINGEN	25.603 =====	8.715 =====
---------------------	-----------------	----------------

OVERLOPENDE ACTIVA

Uitgaven m.b.t. manifestaties in toekomstige jaren worden als vooruitbetaalde kosten geactiveerd.

Vooruitbetaalde kosten 1995 c.q 1994	189.147	235.363
Vooruitbetaalde kosten 96/97/98 c.q. 95/96	78.620	128.029
Vooruitbetaalde kosten HDF 1995	4.475	-
Overige overlopende activa	20.110	18.128
	-----	-----
	292.352 =====	381.520 =====

TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	695.951 =====	658.043 =====
-------------------------	------------------	------------------

LIQUIDE MIDDELEN

De op deposito geplaatste gelden hebben een looptijd van een maand. De banktegoeden zijn direct opeisbaar.

Kas	4.792	2.758
Bank	120.680	181.509
Deposito	411.252	137.002
	-----	-----
	536.724 =====	321.269 =====

	31/12/94	31/12/93
	f	f
EIGEN VERMOGEN		
Stichtingskapitaal	100	100
Exploitatiesaldo voorgaande boekjaren	-/-1.411.603	-/-2.422.216
In mindering op exploitatietekort	897.321	1.010.613
Bestemmingsreserve	340.000	350.000
	-----	-----
	-/- 174.182	-/-1.061.503
	=====	=====

Het negatieve eigen vermogen per 31 december 1994 is voor een bedrag van f 412.500,-- gefinancierd door een lening van het Ministerie van OCenW. De verwachting bestaat dat in toekomstige jaren een zodanig surplus zal worden gecreëerd dat het negatieve eigen vermogen kan worden ingelopen en dat deze lening tijdig kan worden afgelost.

Bestemmingsreserve

De reserve is gevormd voor uitgaven die in de komende jaren plaatsvinden. De reserve automatiseringskosten is aangesproken om de kosten van afschrijving over de investeringen van eind 1993 te financieren.

Reserve huisvestingskosten	100.000	100.000
Reserve automatiseringskosten	40.000	50.000
Reserve autokosten	50.000	50.000
Reserve manifestatiekosten jubileumjaar 1995	150.000	150.000
	-----	-----
	340.000	350.000
	=====	=====

SCHULDEN LANGE TERMIJN

LENINGEN O/G

Lening Ministerie van OCenW	-	412.500
	=====	=====

	31/12/94 f	31/12/93 f
SCHULDEN KORTE TERMIJN		
LENINGEN O/G		
Dit betreft het in 1995 aflosbare laatste termijn van de lening van het Ministerie van OCenW. De lening van de Gemeente Amsterdam is in 1994 volledig afgelost.		
Lening Ministerie van OCenW	412.500	412.500
Lening Gemeente Amsterdam	-	200.000
	<hr/>	<hr/>
	412.500	612.500
	=====	=====
 SCHULDEN AAN KREDIETINSTELLINGEN		
	22	-
	=====	=====
 CREDITEUREN		
	222.909	404.684
	=====	=====
 OVERIGE SCHULDEN		
Belastingen en soc. verzekeringen	159.494	210.386
Overige schulden	-	682
	<hr/>	<hr/>
	159.494	211.068
	=====	=====
 OVERLOPENDE PASSIVA		
Ontvangsten m.b.t. manifestaties in toekomstige jaren worden als vooruitontvangen baten gepassiveerd.		
Exploitatiesaldo HDF 1993	-	135.001
Overige overlopende passiva	691.486	380.330
	<hr/>	<hr/>
	691.486	515.331
	=====	=====
 TOTAAL SCHULDEN OP KORTE TERMIJN	 1.486.411	 1.743.583
	=====	=====

TOELICHTING EXPLOITATIEREKENING 1994

	HF Exploitatie 1994	HF Begroting 1994	HF Exploitatie 1993
BATEN			
<u>Subsidies en bijdragen</u> <u>t.b.v. organisatie</u>			
OCenW-K	1.929.287	1.929.000	1.929.287
Gemeente Amsterdam	872.680	872.680	855.570
Min. van Economische Zaken	750.000	750.000	750.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	3.551.967	3.551.680	3.534.857
	=====	=====	=====
 <u>Inkomsten uit manifestaties</u>			
<u>Subsidie incidenteel</u>			
OCenW-IB	300.000	300.000	300.000
OCenW-K	121.744	45.000	105.908
Gemeente Amsterdam EZ	100.000	100.000	100.000
Min. van Buitenlandse Zaken	42.000	100.000	50.000
 <u>Bijdragen incidenteel</u>			
Prins Bernhard Fonds	200.000	250.000	210.000
VSF Fonds	150.000	150.000	150.000
Goethe Instituut	-	-	56.100
Antwerpen '93	-	-	4.118
Centrum Nederlandse Muziek	40.000	50.000	50.000
IJsbreker	20.000	30.000	85.000
NOS Radio	352.500	270.000	265.500
NOS TV	348.534	-	612.520
Sponsoring	896.069	960.000	862.763
Recettes	707.229	700.000	712.337
HF Vriendenkring	160.000	150.000	125.000
Doorberekeningen HDF	30.000	31.000	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	3.468.076	3.136.000	3.689.246
	=====	=====	=====

	HF Exploitatie <u>1994</u>	HF Begroting <u>1994</u>	HF Exploitatie <u>1993</u>
<u>Inkomsten uit publiciteit</u>			
Advertenties Magazine	118.745	80.000	96.564
Verkoop HF Almanak/de Gids	3.032	3.500	11.651
Verkoop programma's/tekstboeken	27.147	25.500	25.268
Overige	8.214	-	12.668
	<u>157.138</u> =====	<u>109.000</u> =====	<u>146.151</u> =====
 <u>Diverse baten</u>			
Interest	3.025	-	9.333
Overige baten	578	-	143.011
Baten voorgaande jaren	42.105	-	374.780
	<u>45.708</u> =====	<u>-</u> =====	<u>527.124</u> =====

	HF Exploitatie 1994	HF Begroting 1994	HF Exploitatie 1993
LASTEN			
<u>Personeelskosten</u>			
Directie/programmastaf	141.036	171.000	156.765
Secretariaat	91.388	82.000	74.733
Administratie	103.248	101.000	97.394
Productie	187.512	173.000	167.477
Publiciteit	205.474	192.000	199.325
	-----	-----	-----
	728.658	719.000	695.694
Vakantietoeslag	63.130	58.000	60.568
Sociale lasten + OHT	101.855	122.000	119.330
Pensioenpremie	65.132	61.000	59.816
WAO-premie	7.419	28.000	-
Bijdrage ziektekostenverzekering	17.279	17.000	19.108
Ontvangen ziekengeld	-/- 690	-	-/-25.784
Overige personeelskosten	10.636	10.000	16.550
	-----	-----	-----
	993.419	1.015.000	945.282
	=====	=====	=====

Het gemiddeld aantal werknemers over 1994 weergegeven op basis van volle-tijd equivalenten is 13. In vergelijking tot 1993 is dit getal onveranderd gebleven.

Verwervingskosten

Overige autokosten	45.892	50.000	43.528
Reis- en verblijfkosten	73.345	110.000	66.309
Representatie en overige kosten	15.294	10.000	9.247
Sponsor-/vriendenwervingskosten	22.313	15.000	10.051
	-----	-----	-----
	156.844	185.000	129.135
	=====	=====	=====

	HF Exploitatie 1994	HF Begroting 1994	HF Exploitatie 1993
<u>Huisvestingskosten</u>			
Huur	97.516	99.000	92.173
Overige kosten	4.311	-	2.045
	-----	-----	-----
	101.827	99.000	94.218
	=====	=====	=====

Algemene bureaunkosten

Kantoorbenodigdheden	11.641	10.000	7.871
Documentatie/abbonementen	12.700	10.000	11.501
Contributies	32.949	19.000	27.011
Drukwerk	2.483	12.000	8.954
Porti	14.717	20.000	13.809
Kopieerfaciliteiten	9.102	12.000	8.041
Koeriers	2.245	1.500	1.366
Telefoon	28.661	26.500	26.162
Telefax/semafoon	4.262	7.250	5.767
Onderhoud kantoormachines	314	1.000	308
Administratiekosten	3.264	3.500	3.106
Incasso/bankkosten	1.865	3.000	2.340
Accountant	27.500	27.500	20.000
Adviseurs	19.446	4.000	3.677
Tekstverwerking	7.292	8.500	14.150
Afschrijving inventaris	9.669	9.000	16.523
" " verbouwing	7.698	8.000	7.546
" " automatisering	13.036	23.000	13.335
Huishouding	52.782	34.000	42.766
Wervingskosten personeel	-	2.000	-
Bestuurskosten	7.083	7.000	6.653
Diversen	-	1.250	-
	-----	-----	-----
	268.709	250.000	240.886
	=====	=====	=====

	HF Exploitatie <u>1994</u>	HF Begroting <u>1994</u>	HF Exploitatie <u>1993</u>
<u>Manifestatiekosten</u>			
Honoraria incl. sociale lasten	2.355.210	2.588.100	2.324.185
Reiskosten	101.033	59.600	132.191
Transport	30.222	27.500	66.341
Hotelkosten/verblijfkosten	256.065	185.075	392.452
	<u>2.742.530</u>	<u>2.860.275</u>	<u>2.915.169</u>
Technisch personeel	33.809	33.000	100.384
Theaterkosten	597.903	336.825	531.764
Decors	71.439	34.700	5.662
Kostuums/kap/grime/rekwisieten	73.353	45.700	30.181
Geluidsapparatuur	72.485	35.000	132.631
Belichting	103.016	61.000	206.804
Huur diversen	57.653	53.300	89.234
Rechten	57.387	39.400	22.261
Catering	6.510	-	52.339
Overige kosten	37.384	65.100	99.526
Tijdelijk personeel	89.554	25.700	152.073
Onvoorzien manifestaties	-	160.000	-
	<u>3.943.023</u>	<u>3.750.000</u>	<u>4.338.028</u>
	=====	=====	=====

	HF Exploitatie <u>1994</u>	HF Begroting <u>1994</u>	HF Exploitatie <u>1993</u>
<u>Publiciteitskosten</u>			
Advertenties	184.439	156.500	152.512
Magazine	165.110	157.500	149.236
Programma-/tekstboeken	104.627	71.500	75.815
Almanak/de Gids	15.281	14.500	74.653
Affiches	53.013	46.000	31.809
Buitenlandpromotie/folder	66.518	70.500	50.405
Persvoorlichting	25.216	22.500	17.947
Randprogramma	12.918	7.500	-
Kaartenmarkt	31	2.500	4.941
Aankleding stad	18.584	30.000	15.570
Kaartenbureau	1.919	35.500	6.991
Publieksonderzoek	4.199	3.500	41.700
Overige publiciteit	55.915	33.000	24.046
Direct Marketing	997	10.000	6.960
Opening	46.604	75.000	74.958
Onvoorzien	-	19.000	-
	<u>755.371</u>	<u>755.000</u>	<u>727.543</u>
	=====	=====	=====

	HF Exploitatie 1994	HF Begroting 1994	HF Exploitatie 1993
<u>Diverse lasten</u>			
Interest	46.151	55.000	47.133
Bijzondere lasten	663	-	135.001
Lasten voorgaande jaren	59.561	-	214.540
	-----	-----	-----
	106.375	55.000	396.674
	=====	=====	=====

Amsterdam, 31 maart 1995